

בוקצ'יו 70 (גת, תל-אביב, אורינו, ירושלים, איטליה) הוא נסיון של ארבעה מ' טובי במאי הקולנוע האיטלקיים לשחזר את הזקמרון של ג'ובאני בוקצ'יו, אילו היה נכתב בשנות השבעים של המאה הנוכחית ולא בשנות הארבעים של המאה ה-14. האינטרפרטציה החדישה של זקמרון נעשה תה עליידי כל אחד מהבמאים בנפרד, לא כל כך לפי הבנתם את בוקצ'יו, אלא בי התאם ליחסם לענייני המין והמוסר, המה- חיים נושא מרכזי ביצירתו. לכן שלושת הקטעים, שנשארו לבסוף בסרט, אינם נוש- אים אופי אחיד, ואינם מצטרפים אפילו ליצירה שהמקשר בין חלקיה הוא המוטיב המרכזי שלה.

"שתי הלב" פדריקו (החיים המתור- קים) פליני בחר להציג סאטירה דמיונית ושגוערנית, שחיציה מופנים אל הפוריסטנים למיניהם ובעיקר לאלה הנושאים את מספרי הצנוורה. זהו סיפור על שומר מוסר רומ- אי (פפינו דה פיליפו), החש רגשי אשמה כה עמוקים בשל תשוקותיו המיניות, שכדי למצוא כפרה עליהם הוא נלחם בכל גילוי של גירוי מיני או איצניעות.

והנה בוחר הגורל להתעלל דחקא באביר המוסר, ומול חלונו מציבים על מגרש ריק שלט ענק, שנועד לשמש פירסומת לחלב, לרוחבו של השלט משתרעת אגיסה אקברג, במחשוף ענקי, המעניק משמעות כפולה ל- סיסמה המתנוססת מעל גבי השלט: שתו חלב.

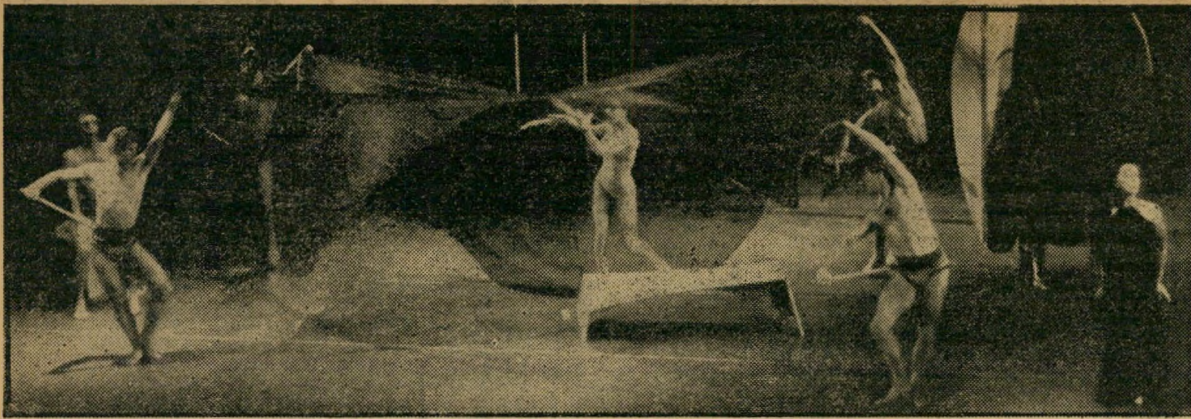
במלחמתו חסרת הפשרות להסרת השלט, נכנע האביר לתשוקותיו המדוכאות, מתלבט בין תאוה עזה לשחקנית המזונקת אליו מתוך השלט, לבין ערכי המוסר שלו, עד שהוא מובל לבסוף באמבולנס לבית חולי- רות.

נדמה שלפניו הפריו במאמציו להביא את הדברים עד לאבסור, כך שבמקום סאטירה התקבלה קאריקטורה.

הבעי — הקלוקה. לוציאנו ויסקונטי, בקטע העבודה, מספר על נקמתה של אצילה גרמנית (רומי פולני) בבעלה האיטלקי (תומאס מיליאן), שהסתכן בשעוריה ב- בית-בושת. היא מחליטה להיות עצמאית ולצאת לעבודה, מסוג העבודות שבעלה שילם בעדן בכסף רב. הלוקה הראשון שהיא צדה אינו אלא בעלה שלה.

ויסקונטי כדרכו פיתח כאן עלילה פנימית אישית ושקטה, מסורבלת ומעמיקה, שאולי אינה הולמת את אופי זקמרון, אך נראית תואמת ביותר מכל שלושת הקטעים את המציאות המינית והמוסרית של שנות ה-70.

מיטת הגרלה. בקטע השלישי, המשע- ש, העליו והנועו שבסרט, מציג ויטוריו דה-סיקה את סופיה לורן במלוא הדרה, מיניוה ויכולת משחקה. סופיה היא נערת לונה-פארק נודדת, המוצאת לה צורה מקור- רית להתעשר, במקום להתמסר לגבר אחד, היא מוכרת את הסיכוי לחלוק עמה את מיטתה ללא פחות מאשר תשעים גברים,

מרתה גרהאם (מימין) וזקתה ב"פדרה" שלושה שמשונים ושלוש דלילות

אמנות

מחול

האקרובטית של אלוהים

מרתה גרהאם וזקתה הביאו ה-

שבוע לישראל את אחד ממופעי האמנות המעולים, השלימים והטהורים ביותר ה- קיימים בעולם האמנותי של הדור. תיאטרון המחול של מרתה גרהאם לא רק שהוא צוות המחוללים המושלם והטוב ביותר, לדעת מבקרים רבים, הקיים בעולם, אלא שתוצגות פרוצת הרבה מעבר למסגרת החזית ש- מחול או תיאטרון בלבד מסוגלים להעניק. שרשרת קטעי המחול שלהקת מרתה גרהאם, מציגה בתכניתיה השונות בארץ, מורכבת מיצירות כוריאוגרפיה חזישות של גאונות המחול בת ה-69, שהוצגו לראשונה בתיאטרונה בניו-יורק בתחילת השנה; מכמה יצירות קודמות שלה, ומיצירתה החדשה ביותר — אגדת יהודית.

לגבי הצופה המצוי אצל פילוסופית ה- מחול המיוחדת של מרתה גרהאם והעוקב אחר התפתחותה כאמנית יוצרת, יש בקט- עים אלה המוצגים בארץ כדי להחית גולת כותרת ביצירתה מבחינת העמקה שבהם ו- בחשיפה המוחלטת של האני האמנותי ש- ביצירתה. אולם גם לגבי הצופה שזהו לו המפגש הראשון עם אסכולת הבאלט של מרתה גרהאם, ואפילו לגבי האיש הזר למדיום הזה של תיאטרון באלט, מעניקה הופעת קרתה גרהאם ולהקתה חזית מסעי- רות במישורים שונים של התרשמיות.

מקורש, מעורר ומודח. המישור ה- ראשוני הוא אסתטי גרידא. בו מתגלה ל- צופה עולם קסום ומפלא, עולמו של אמן בשל ובוגר היודע להשליך את הנופים ה- פנימיים שלו בהרמוניה חסרת פגם על המרחבים של במה מצמצמת. החוויה האסתטית היא כה מרשימה ומד- הימה שיש בה כדי להאפיל על ההתרשמיות במישורים אחרים, בהם דרוש מאמץ רב יותר של רכוז ומחשבה כדי לקלוט משמ- עויות ופירושים, שהם חלק בלתי נפרד של הבאלט של מרתה גרהאם.

הנה קטע של באלט בשם שמשון הנאבק (מוסיקה של רוברט סטאר), המוטי שלו לקוח מאבן סינא: "איזהו גיבור, זה שאינו ירא להתיצב בפני יום המחרת. ומיהו ה- גדול בפחדנים — זה שאינו ירא בהשגת שלמותו".

מרתה עצמה מסבירה במילים ספורות את משמעותו של הקטע: "מקום העלילה — עולם המתקבל על הדמיון, שם היא מתרח- שת באותו רגע כאשר לגבי שמשון, כלגבי כל אדם, נעה לשון המאוננים בין טרגדיה לחזון, ההווה עולה באש על גבי העבה, שברי נפשו הבלתי גיילים ניצתים כל אחד לחוד, עד שלבסוף, בעיניו האמיצות רואה אותם הגיבור כלהבה אחת."

בקטע זה מופיעים רק שני גיבורים — שמשון ודלילה, אולם כל אחת מהדמויות משוחקת בידי ששה רקדנים, שלושה שהם שמשון ושלוש שהן דלילה. כל אחד מהרקד- נים מייצג אופי וגורל אחר מאלה הנאבקים בתוכה של הדמות שהוא מגלם. שמשון מופיע כמקודש, כהורס וכמדיח. דלילה, כמעוררת, הבוגרת והמפתה. כך דוחסת מרתה גרהאם למסגרת מצומצמת של שתי דמויות וה- קונפליקט ביניהם את מהותו של הטבע האנושי כפי שהוא נראה בעיניה, שרה שיר הלל מפחיר, מעורר ומרומם גם יחד להת- נגשות הנצחית בין שני המינים.

אמו, פילוסוף ומבקר. הממות ה- מיחות של יצירת מרתה גרהאם, כפי

היא מתגלה בפעם נוספת בתכניות ה- מוגשות עתה בארץ, היא אולי חסרת תקי- דים בתחום של יצירה חזותית. שכן מלבד ההשלכה האמנותית של עולם התנועות ו- העצמים מבעד לפריזמה האישית שלה, נוק- טת מרתה גרהאם ביצירתה גם עמדה אוב- יקטיבית של בוחן, מבקר והוגה מהצד. היא מסוגלת להעביר את יצירתה שלה דרך המסגרת ודרך כור ההיתוך המצרף של פילר- סוף מעמיק ופסיכולוג רב הכלנה.

בכאלט החדש שלה פדרה, המבוסס על אגדת המיתולוגיה היוונית המספרת על בת מלך כרתים שהרתה לשור וילדה לו מפלצת בעלת גוף אדם וראש של שור נישאה לתואוס והתאהבה לבסוף בבנו של בעלה, אין מרתה גרהאם מסתפקת רק בהצגת מוטיב התשוקה באמצעי האמנותיים. יש כאן הרבה יותר מזה. יש כאן השקפת עולם והבנה פסיכולוגית רחבה, המוצאת את ביטויה בסמלים המוצגים על הבמה.

אלא שדחקא בקטע זה, אחד מיצירות ה- באלט השלימות והמסעירות ביותר של מר- תה גרהאם, מתגלית הטרגדיה שלה כאמן במלוא היקפה. בשנתה ה-69 אין מרתה גרהאם מוכנה להשלים עם העובדה שעליה להדול לקחת חלק פעיל ביצירת הבאלט שלה רגע רגע על הבמה, להסתפק בתפקיד של היוצר המנחה המוסר את הביצוע אחת- רים. הופעתה בתפקיד פדרה לא רק פוגעת במהות האמיתית של הקטע, אלא ממש מעו- ררת רחמים והזדהות עם הטרגדיה האישית שלה ושל יוצרי האמנות בכלל. האקרוב- טית של אלוהים, כפי שהיא עצמה מכנה את אמני המחול, שוב אינה מסוגלת להת- נוע על הטרפו.

אי אפשר לדבר על תיאטרון הבאלט של מרתה גרהאם מבלי לציין את רקדניה כי- שותפים מלאים להשגים האמנותיים המוש- גים על הבמה. למרות העובדה שהלהקה מורכבת מרקדנים בודדים, שרובם הם בע- לי טכניקה נדירה כרקדנים בפני עצמם, רקדנים המתאספים יחד רק לתקופה קצרה של השנה כדי להופיע בבאלטים של מרתה גרהאם, היו השלימות שלהם כצוות ממש מעוררת פליאה. יש בהם כמה וירטואוזים שמלבי הטכניקה שלהם ניכרת בהם תחושה עמוקה והכנה לסוג המיוחד של האמנות שהם מהיזם לו עור, בשר ודם.

מאחורי הקלעים

קוקטייל בינלאומי

אלישבע מיכאלי, שחקנית הבימה, עומדת לפתח בקאריירה חדשה כזמרת. היא תופע יחד עם אחותה, מיקי מיכ- אלי, בצמד שיגיש תוכנית הכוללת שי- רים, פיזיונים ומערכונים. שתי האחיות מיכאלי תופענה במועדון עומר כייאם ב- יפו ובמועדון בכחוס בירושלים. ••• **מרים מקיבה,** הזמרת הכושית הדרום- אפריקאית, שזכתה לתהילה עולמית אח- רי שהופיעה לראשונה בסרט האנטריגועני שובי אפריקה, עומדת להגיע לסיבוב הור- פעות בישראל. מקיבה, המופיעה בניו-יורק, תגיע כנראה לארץ בינואר. ••• **לשבי,** חים בדתו כמסיוניגים זכה צייר התפי- אורות הישראלי הצעיר דני קארוואן, על התפאורה שצייר לבאלט החדש של מרתה גרהאם יהודית. מרתה גרהאם אישית חת- רה בקארוואן לתפקיד זה, אחרי שחזתה בתפאורה שצייר ללהקת ענבל. לדבריה, תאמה התפאורה של דני בדיוק את הש- קפתה על התפאורה האידילית לבאלט. מה שמרתה גרהאם לא ידעה אז הוא, שאת התפאורה לענבל צייר דני אחרי שראה את הופעתה של מרתה גרהאם והתרשם ממנה עמוקות.

שהגרלה ממשלתית קובעת מי מהם יזכה בה באמת.

אולם כאשר ניצבת בפניה הברירה לשכב עם חדל אישים או לזכות בגבר לטעמה, שוב אין לכסף ערך בעיניה. קטע זה הוא פנינה מבריקה של ביום, משחק ותסריט. אם לשפוט לפי הסרט הרי בוקצ'יו בחר לו מאה טובה למדי לכתוב בה את יצירו- תיו. כיום, לפי הסרט, היה כותב אותן בפחות שנינות, פחות העזה ופחות כושר המצאה.

תדרוך

סרטים שחובה לראותם:

• **יוג'ימבו** (תמר, תל-אביב) **פידל קאסטרו יפאני מצית מלחמה בין שני גושים, המביאה לכליון שני הים. סרט עז הבעה של אקירה קורוסאבה. טושירו מיפונה.**

• **שבעת הסאמוראים** (מקסים, תל-אביב) **צוות הופך לכה, במערי בון יפאני מרהיב של אקירה קורור סאבה.**

• **סיפור הפרברים** (פאר, תל-אביב) **רומיאו פולני זיוליה פורטוריקנית, במסע מוסיקאי וחזותי אנטריגועני ניו על רקע עבריינות הנוער בי פרברי ניו-יורק.**

ואלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

• **עץ או פדסטיין** (בן-יהודה, תל- אביב, אורגיל, ירושלים; מאי, חיפה) — מצעד היומנים שהיו מבטלאחור-בצעוגעים על ארץ-ישראל של תקופת המנדט.

• **אהבה מוכבת עולם** (מונרבי, תל-אביב; רוג, חיפה) מה עושה האמנות לאהבה ומה עושה האהבה לאמנות, בתיש- לובת מקסימה של מופעי בידור וצילומי רחוב.

• **פנזום האופרה** (חג, תל-אביב) סרט האמים הקלאסי בכיכוב חדיש.

• **נהר ללא שם** (אמפייתארון, חי- פה) חזרה לימי ראשית האדם, בסרט הערי- דה הולנדי על פולחנים ומנהגים בגיינאה המערבית החדשה.

סופיה לורן ורומי שניידר ב"בוקצ'יו 70" שישה חגנרלה

